

GETTO

Niemiecki starosta Wendler zarządził utworzenie 9 kwietnia 1941 żydowskiej dzielnicy mieszkaniowej w Częstochowie. 17 kwietnia 1941 na wylotach ulic stanęli policjanci żydowscy, a mieszkańcy znaleźli się w pułapce.

THE GHETTO

On April 9, 1941, German Mayor Wendler announced the establishment of a Jewish quarter in Częstochowa. On April 17, 1941, Jewish police officers surrounded the ghetto and the inhabitants found themselves trapped.

ZARZĄDZENIE

Na podstawie rozporządzenia Generalnego Gubernatora z 26. X. 1939 r. (Dz. Rozp. G. G. str. 8) - **obowiązani są wszyscy mieszkańcy miasta, którzy ukończyli 15 rok życia z wyjątkiem Niemców, przynależnych do Nar. Niem. i cudzoziemców zaopatrzyć się w Karty rozpoznawcze, wystawione przez mój urząd.**

Żydzi i cygani obowiązani są do posiadania Karty rozpoznawczej nawet jeżeli posiadają obywatelstwo niemieckie.

Wnioski o wystawienie Kart rozpoznawczych należy składać osobiście na urzędowym formularzu w godzinach od 8 - 15:

- a) dla nie żydów w biurze przy ul. Al. Wolności Nr. 20
- b) dla żydów w biurze przy ul. N. Maryi Panny Nr. 12.

Do wniosku należy dołączyć dowód identyczności (metryka urodzenia, świadectwo ślubu, legitymacja urzędowa i t.p.), 2 fotografie nieretuszowane w przepisanej wielkości.

Przy zgłoszeniu należy uiścić opłatę w kwocie zł. 4.

Przyjmowanie wniosków na Karty rozpoznawcze odbywać się będzie według niżej zamieszczonego planu:

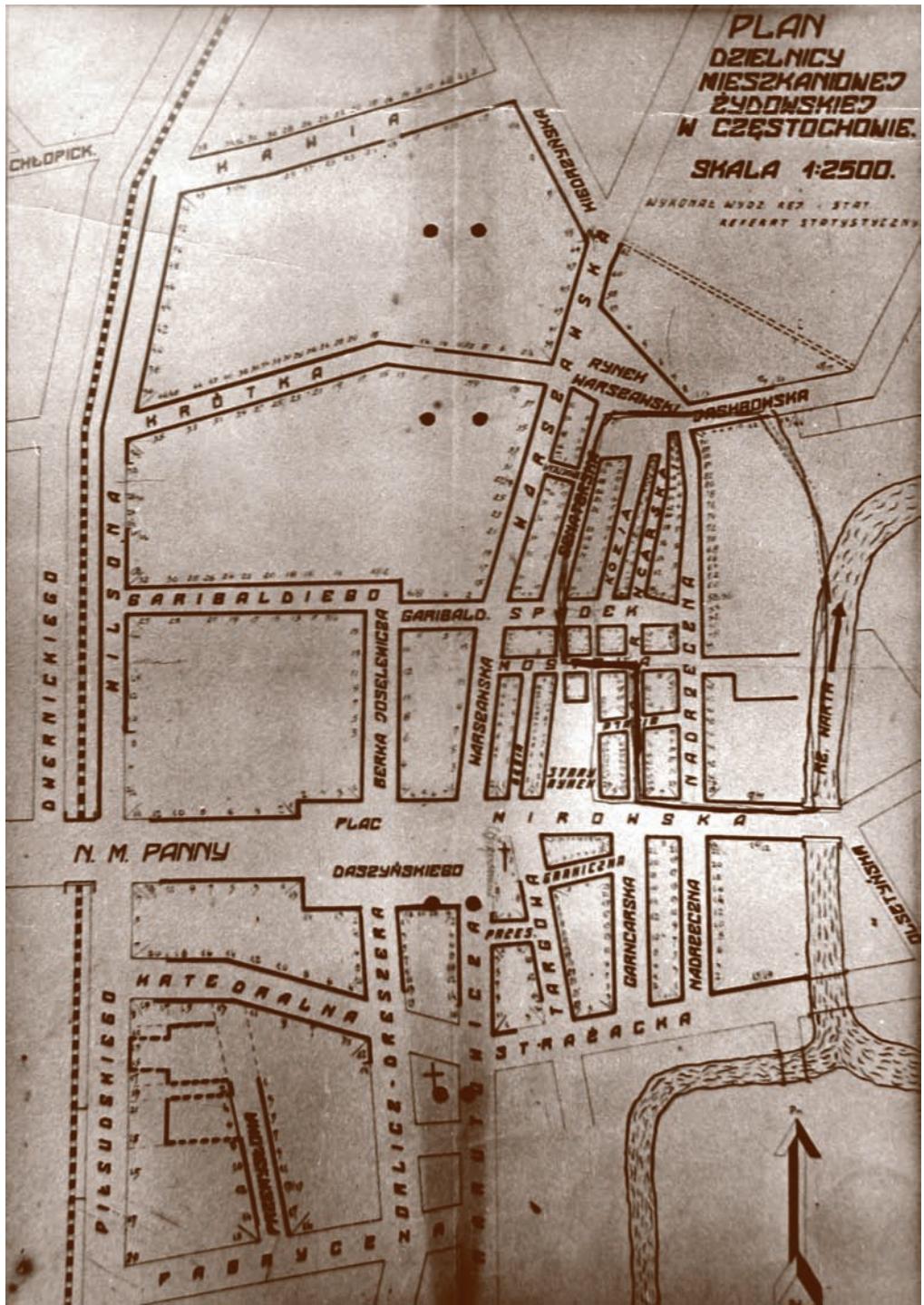
Mieszkańcy, których nazwiska rozpoczynają się od litery:	Obowiązani są zgłosić się w dniach: (z wyjątkiem świąt i niedzieli)
A, B, C, D, E, F, G, H, I, J,	od 1. XII. do 31. XII. 1941 roku
K, L, Ł, M, N, O, P,	od 1. I. do 31. I. 1942 roku
R, S, Sz, T, U, W, Z, Ż,	od 1. II. do 28. II. 1942 roku

Terminy wydawania Kart rozpoznawczych zostaną ustalone osobnym ogłoszeniem.

Częstochowa, dnia 18 listopada 1941 r.

Starosta Miejski

Chowalski.

Plan getta w Częstochowie Plan of the ghetto in Częstochowa zb. ŻIH

Dom w getcie
Home in the ghetto
zb. ŽIH

Dwaj mężczyźni przy ul. Nadrzecznej 36
Two men at 36, Nadrzeczna Street
zb. ŽIH

Sprzedawcy w getcie, 1942
Hawkers in the ghetto, 1942
zb. ŽIH

Ludzie przy ul. Garncarskiej 61
People at 61, Garncarska Street
zb. ŽIH

ZYDOWSKA SLUŻBA PORZĄDKOWA
Częstochowa
..dz. 406/42

1 2
Częstochowa, dnia 11 lipca 1942 roku.

Do

Prezydium Rady Starszych

w miejscu

Stosownie do zarządzenia Pana Hauptmanna Degenhaarda, Komendanta der Schutzpolizei z dnia 10 lipca 1942 roku - należy od zaraz pomalować na biało :

1. Krawężniki u wylotów wszystkich ulic, oraz krawężniki u skweru na terenie całej dzielnicy żydowskiej, tak aby były widoczne w nocy widoczne dla przehodniów.
2. Narożniki domów tak z jednej jak i z drugiej strony ulicy na wysokości do 2 mtr,
3. Na skrętach ulic pomalować bertniki, aby były widoczne dla wszelkich pojazdów w nocy.
4. Po obu stronach wejścia do suteren od strony chodników, pomalować, aby były widoczne dla przehodniów.
5. Stopnie wystające na chodnikach pomalować z obu stron, aby były widoczne dla przehodniów.
6. Część skweru Nr.2 na Ostring, należy skopać i obsiąć trawą

Majsterkowicz
Majsterkowicz
Kierownik / Czynnik

Dyrektywa Żydowskiej Służby Porządkowej z 11 lipca 1942 roku, tuż przed likwidacją getta
Directive of Jewish Police shortly prior to the liquidation of the ghetto, July 11, 1942
zb. APCz

Służba Porządkowa (policja żydowska) częstochowskiego getta
Jewish Police in the Częstochowa ghetto
zb. ŻIH

Żydowski chłopiec przy ul. Nadrzeczej 35
A Jewish boy at 35, Nadrzeczna Street
zb. ŻIH

Stowarzyszenie Opieki nad Matolkami
!- R A S T A -!
ul. N.P. Marji Nr.22
Adres telegr. "Matolek"

Częstochowa, - Dnielniono Artyjka
dnia 19.12.1941 r.

Wydział zaopatrzenia
L.dz. 5/41

Fabryka obuwia mechanicznego "Joint"

Nowy - Jork.

za pośrednictwem Rady Starszych

w Częstochowie.

Potwierdzając z podziękowaniem odbiór 75 par obuwia amerykańskiego, przeznaczonego zimą celom bezpłatnego rozdania pośród bezroboczych Matolków, my zaszczyt zezwoliliśmy przed kilka miesięcy próbować dopasować wspaniałe trzewiki licznym zgłoszającym się bezrem po-tentom, lecz ani jedna para nietesty nie okazała się nadawać na nogi robotnicze.

Nie chcąc obrażać Ws. Panów kosztami zwrotnej przesyłki obuwia, wydaliśmy polecamie naszemu zagospodarowowi, p. Brothardowi, aby wszelkie przesyłane przez Ws. Panów trzewiki rozsprzedawać najbliższym członkom orzeszku Rasty, jak również niektórym funkcjonariuszom Z.S.P.

Rozsprzedane w sumie 250 szt. trzewiki zostały dopasowane i w zasadzie okazały się bardzo wygodne, a szczególnie żadnie przesztucząc, aż na nietesty enakich jasnych nogach Pana Rasty orzeszku Rasty, jak również niektórym funkcjonariuszom Z.S.P.

W celu kierowania dalszych transportów prosimy uprzejmie P.T. firmę o dostawę niewielkiej ilości darskiego obuwia, ponieważ mali biedni członkowie Rasty mają taky i córki, którym obuwie firmy "Joint" również będzie się podoba.

Na dalszym etapie chętnie skutamy numerami obuwia, dostarczonego przez wspaniałych członków rodzin.

Z należnymi szacunkami i poważaniem.

Stowarzyszenie Opieki nad Matolkami
Wydział zaopatrzenia.

„Rasta”, nielegalna gazetka wydawana w getcie przez opozycję do Rady Starszych
“Rasta”, the underground paper published in the ghetto in opposition to the Jewish Council
zb. ŻIH

Verfügung

über die Meldepflicht der jüdischen Handwerker im Distrikt Radom

1. Es wird hiermit eine Meldepflicht sämtlicher jüdischen Handwerker im Distrikt Radom angeordnet.
2. Jeder jüdische Handwerker, der **selbstständig** ein Gewerbe betreibt, oder zu betreiben beabsichtigt, hat sich unverzüglich bei seinem zuständigen Kreisobmann anzumelden.
Zum Kreisobmann für den Kreis Bielany wurde
SAMUEL KATZ ernannt.
3. Das selbständige Betreiben des Handwerks ist ausschliesslich denjenigen Handwerkern gestattet, welche der Meldepflicht nachgekommen sind.
4. Werkstätten, deren Inhaber sich bis zum 25. November 1941 beim zuständigen Kreisobmann nicht angemeldet haben, gelten als geschlossen.
5. Handwerker, welche ihr Gewerbe jetzt nicht ausführen, sind zur Abgabe der Handwerkskarte bis zum 15. 11. 1941 an den Kreisobmann verpflichtet.
6. Jeder Handwerker ist zur Entrichtung der Einschreibegebühr sowie der Beiträge verpflichtet, welche durch die Distriktsgruppe Handwerk in Radom festgesetzt worden sind. Die Beiträge müssen bis zum 3. jeden Monats beglichen werden, widrigenfalls der Handwerker mit einer Geldbusse in der Höhe des 3-fachen Beitragsbetrages bestraft wird. Wer die Beiträge für 2 nacheinanderfolgende Monate nicht bezahlt, verliert das Recht zur Betreibung des selbständigen Handwerks. Die Handwerkskarte wird eingezogen.
7. Die Anmeldungen werden am 15. 10. 1941 in der Zeit von 9 bis 15 Uhr in Radom angenommen.

Radom, den 15. Oktober 1941.

Genehmigt

(-) Madsen
Leiter der Hauptgruppe Gewerbliche Wirtschaft

Radom, dnia 15 października 1941.

Zarządzenie

o przymusowym zgłoszeniu się rzemieślników żydowskich w Dystrykcie Radomskim

1. Niniejszym zarządza się przymus zgłoszenia się wszystkich żydowskich rzemieślników w Dystrykcie Radomskim.
2. Każdy rzemieślnik żydowski, który wykonuje **samodzielnie** rzemiosło lub zamierza je wykonywać, winien się niezwłocznie zgłosić u swoego właściwego powiatowego prezesa. Prezesem powiatowym na powiat Gostynia został mianowany SAMUEL KATZ.
3. Samodzielne wykonywanie rzemiosła dozwolone jest wyłącznie tylko tym rzemieślnikom, którzy dopelnią obowiązku zgłoszenia się.
4. Warsztaty, których właściciele nie zgłoszą się u swych właściwych powiatowych prezesów do 15 listopada 1941 r. zostaną zamknięte.
5. Rzemieślnicy, którzy obecnie swego rzemiosła nie wykonują, zobowiązani są oddać swe karły rzemieślnicze powiatowym prezesom do 15 listopada 1941 r.
6. Każdy rzemieślnik jest zobowiązany do uiszczenia wpisowego i składek, które zostały ustalone przez Okręgowy Wydział Rzemieślniczy w Radomiu. Składki muszą być wpłacone do 3 dnia każdego miesiąca, w przeciwnym bowiem razie zostanie rzemieślnik ukarany grzywną w wysokości 3-krotniej składki. Kto nie ureguluje składek za 2 (dwa) po sobie następujące miesiące traci prawo do samodzielnego wykonywania rzemiosła i zostanie mu odebrana karta rzemieślnicza.
7. Zgłoszenia przyjmuję się w dniach 16 do 25 listopada od godz. 9 do godz. 13 w Radom Aleja 121.

Niemieckie zarządzenie z 15 października 1941 roku
o przymusowym zgłoszeniu się rzemieślników żydowskich w dystrykcie radomskim

German announcement dated October 15, 1941
ordering the registration of all Jewish craftsmen in the Radom District
zb. APCz

Kondukt pogrzebowy w getcie, rok 1941
Funeral procession in the ghetto, 1941
zb. ŽIH

Bekanntmachung

Betrifft:

Festsetzung der Sperrstunde.

Im Nachgang zu meiner Bekanntmachung vom 16.6.42 bestimme ich folgendes:

§ 1.

Die Sperrstunde für Nichtdeutsche bleibt bis auf weiteres, wie folgt festgesetzt:

- 1. für Polen von 23 bis 5 Uhr,**
- 2. für Juden von 21 bis 5 Uhr.**

§ 2.

Die Polizeistunde für die nichtdeutschen Gaststätten bleibt bis auf weiteres auf 22,30 festgesetzt.

§ 3.

Wer das Stadtgebiet während der Sperrstunde ohne Passierschein betritt, wird im Verwaltungsstrafverfahren bestraft. Das gleiche gilt für die Verletzung der für Gaststätten festgesetzten Polizeistunde.

**Der Stadthauptmann
Dr. Franke**

Druk: „Kurier Częstochowski“

Ogłoszenie

Dotyczy:

Ustalenia godziny policyjnej.

W uzupełnieniu mojego ogłoszenia z dnia 16. 6. 42, zarządzam co następuje:

§ 1.

Godzina policyjna dla ludności nie-niemieckiej pozostaje aż do odwołania:

- 1. dla Polaków od godziny 23 do 5,**
- 2. dla żydów od godziny 21 do 5.**

§ 2.

Godziną policyjną dla nie-niemieckich restauracji pozostaje aż do odwołania - 22,30.

§ 3.

Kto przebywać będzie na terenie miasta poza godziną policyjną bez przepustki, zostanie uktarany w drodze karno-administracyjnej. To samo odnosi się do naruszenia godzin policyjnych, ustalonych dla restauracji.

**Starosta Miejski
Dr. Franke**

Niemieckie ogłoszenie o zmianie godziny policyjnej dla ludności nieniemieckiej, 1942
German announcement changing the curfew for the non-German population, 1942
zb. APCz

BEKANNTMACHUNG

Betrifft:

Beherbergung von geflüchteten Juden.

Es besteht Anlass zu folgendem Hinweis:
Gemäss der 3. Verordnung über Aufenthaltsbeschränkungen im Generalgouvernement vom 15. 10. 1941 (VO. Bl. GG. S. 595) unterliegen Juden, die den jüdischen Wohnbezirk unbefugt verlassen, der Todesstrafe.

Gemäss der gleichen Vorschrift unterliegen Personen, die solchen Juden wissentlich Unterschlupf gewähren, Beköstigung verabfolgen oder Nahrungsmittel verkaufen, ebenfalls der Todesstrafe.

Die nichtjüdische Bevölkerung wird daher dringend gewarnt:

- 1.) Juden Unterschlupf zu gewähren,**
- 2.) Juden Beköstigung zu verabfolgen,**
- 3.) Juden Nahrungsmittel zu verkaufen.**

Tschenskau, den 24. 9. 42.

**Der Stadthauptmann
Dr. Franke**

OGŁOSZENIE

Dotyczy:

przetrzymywania ukrywających się żydów.

Zachodzi potrzeba przypomnienia, że stosownie do § 3 Rozporządzenia o ograniczeniach pobytu w Gen. Gub. z dnia 15. X. 1941 roku (Dz. Rozp. dla GG. str. 595) żydzi, opuszczający dzielnicę żydowską bez zezwolenia, podlegają karze śmierci.

Według tego rozporządzenia, osobom, które takim żydom świadomie udzielają przytułku, dostarczają im jedzenia lub sprzedają artykuły żywnościowe, grozi również kara śmierci.

Niniejszym ostrzega się stanowczo ludność nieżydowską przed:

- 1.) udzielaniem żydom przytułku,**
- 2.) dostarczaniem im jedzenia,**
- 3.) sprzedawaniem im artykułów żywnościowych.**

Częstochowa, dnia 24. 9. 42.

Niemieckie ogłoszenie z 24 września 1942 przypominające, że pomoc Żydom karana jest śmiercią
German announcement warning that the punishment for helping Jews is death, September 24, 1942
zb. APCz